

ד ח ו פ

23 במרץ 2020

לכבוד	לכבוד
מר משה בר סימן טוב	מר אלי בין
מנכ"ל משרד הבריאות	מנכ"ל מגן דוד אדום
בדוא"ל	בדוא"ל

הנדון: כניסת שירותי מגן דוד אדום לשכונות ירושלים המזרחית שמעבר לחומת הפרדה

בשם האגודה לזכויות האזרח, המוקד להגנת הפרט ועמותת רופאים לזכויות אדם, אנו פונים אליכם בבקשה להורות לאלתר לצוותי מגן דוד אדום להיכנס לשכונות ירושלים המזרחית אשר מעבר לחומת הפרדה, כל אימת שמתעורר חשש כי מי מתושביהן הוא חולה קורונה אשר יש לבדוק אותו או לפנותו לטיפול בבתי החולים. דרישה זו נובעת מהפרקטיקה הנוהגת היום, לפיה אמבולנסים של מגן דוד אדום אינם נכנסים לשכונות אלה, ופוגשים את הנזקקים להם במחסום מחנה הפליטים שועפאט ובמעבר עטרות (קלנדיה). פרקטיקה זו, אשר פסולה גם בימים כתיקונם, לוקה בחוסר סבירות קיצוני בעידן הקורונה, כמפורט להלן:

1. למעלה מ-100 אלף תושבים מתגוררים בשכונות ירושלים המזרחית אשר מעבר לחומת הפרדה. תושבים אלה, ככל התושבים האחרים בישראל, חשופים לסכנת הדבקה בנגיף אשר רק מתעצמת נוכח צפיפות המגורים הקשה בשכונות מגוריהם. אלה מתאפיינות בבנייה רוויה של בניינים רבי קומות ודירות הסמוכים זה לזה, ואשר שוכניהם חולקים את אותה מעלית ואותו חדר מדרגות. על כן, נחרדנו לקרוא השבוע כי תושבים במחנה הפליטים שועפאט נערכים להכשרת אולם ספורט להלנת תושבי המחנה שאמורים להיות בבידוד או שנדבקו בקורונה, וכי הם מכשירים רכב מיוחד שיוכל להסיעם למחסום שבכניסה למחנה אם ייזקקו לשירותי מד"א (ניר חסון, **ישראל שוקלת לסגור את מחסום שועפאט ולנתק מירושלים עשרות אלפי תושבים**, הארץ, 21.3.2020).

2. אמש הודיע משרד המשפטים למוקד להגנת הפרט כי לעת הזאת לא התקבלה כל החלטה על מניעת מעברם של תושבי ירושלים המזרחית לעיר המערבית. עם זאת, ובין אם יוטל בעתיד סגר על השכונות שמעבר לגדר - אקט לא חוקי שבכוונתנו להיאבק בו - ובין אם לאו, דאגתם של תושבי מחנה הפליטים והשכונות הסמוכות לו, ראס חמיס, ראס שחאדה ודחיית א-סלם, מוצדקת. כבר שנים ארוכות מותנית כניסתם של אמבולנסים לשכונות אלה בליווי משטרתית. התניה זו עוגנה בעבר בנוהל משותף למשטרה ולמד"א שבו נקבע גם מספר קטן של נקודות איסוף בכניסות אליהן, בהן אוספים האמבולנסים חולים ופצועים.

בפועל, המציאות מלמדת כי אמבולנסים נמנעים לחלוטין מלהיכנס למחנה פליטים שועפאט ולסביבותיו, כמו גם לכפר עקב שהכניסה אליו כרוכה במעבר במחסום קלנדיה. כתוצאה מכך, נאלצים תושביהן להיעזר בשירותי הסהר האדום או בהסעה עצמאית של החולים למחסומים, שם הם פוגשים בצוותי מגן דוד אדום.

3. פתרון זה, שסבירותו מוטלת בספק גם בימות שגרה, מופרך לחלוטין כשמדובר בעידן הקורונה. כזכור, מדובר בנגיף מדבק ביותר, ובהתאם עברו צוותי מגן דוד אדום הכשרות קונקרטריות לפינויים של מי שחשודים כחולים וכנשאים: הם צוידו בחליפות מגן מיוחדות המספקות הגנה מכף רגל ועד ראש, במסכות משוכללות עם מסננים מיוחדים, ופעילותם מתבצעת בהתאם להנחיות הארגון ומשרד הבריאות, אשר נועדו לצמצם למינימום את חשיפתם לנגיף. כך, למשל, ניתנה הנחיה לפנות חולי קורונה בצוותים קטנים, ולהסתפק בנהגים שעה שמדובר בחולים בעלי תסמינים קלים; לצוותים נשלחו סרטונים המדגימים כיצד ללבוש ולפשוט את ציוד המגן; ומיד בתום כל הסעה עוברים האמבולנסים חיטוי מדוקדק.

4. כל אלה אינם מתקיימים כמובן שעה שמדובר ביוזמות פרטיות, כדוגמת זו המתוארת בכתבה שלעיל. הפקרת פינויים של חולי קורונה בידי מי שלא הוכשרו לכך, ללא מיגון מספק, מעוררת חשש כבד להפצת הנגיף בסביבה שכאמור מאוכלסת בצפיפות רבה, ובהתאם לדפוסים המוכרים של פיזור הקורונה - הלאה והלאה לכל עבר.

5. משרד הבריאות ומגן דוד אדום מחויבים מכוח חוק לדאוג לפינוי חולים ולהסעתם למוסדות רפואיים. כך בכלל, וכך בפרט כאשר מדובר בנגיף מדבק וקטלני. סעיף 6(א)(9) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994, מעגן את זכותם של תושבי ישראל להסעה לבתי חולים ומרפאות לצורך קבלת עזרה רפואית כחלק מהשירותים הכלולים בסל שירותי הבריאות. חובת ההסעות עולה גם מסעיף 3(ב) לחוק זכויות החולה, תשנ"ו-1996, הקובע כי "במצב חירום דחוף זכאי אדם לקבל טיפול רפואי דחוף ללא התניה".

6. דרך המלך לפינויים של חולים ופצועים לבתי החולים היא באמצעות אמבולנסים של מד"א - תאגיד סטטוטורי הפועל מכוח חוק מגן דוד אדום, תש"י-1950 (להלן - **חוק מד"א**). מגן דוד אדום, כהגדרתו בחוק, הינו אגודה ארצית המוסמכת באופן ייחודי להעניק שירותי עזרה ראשונה ופינוי רפואי, ובין היתר מוטלת עליו החובה "לקיים לטובת כלל התושבים שירותי עזרה ראשונה" (סעיף 3 לחוק), כמו גם להיערך לאירוע חירום אזרחי כהגדרתו בפקודת המשטרה: אירוע הגורם לפגיעה חמורה בשלום הציבור ובביטחונו הנפשי, אשר מתפרס על ציבור גדול או שטח גדול (סעיף 90 לפקודה). מגיפת הקורונה עונה על תנאים אלה.

7. סמכות הפיקוח על מגן דוד אדום והאחריות על ביצועו של חוק מד"א הוקנו למשרד הבריאות (סעיף 10 לחוק מד"א). בהלימה לכך מעגנים נהלי מנהל רפואה וחוזרי מנכ"ל המשרד כללים בדבר הפעלת אמבולנסים והכשרות צוותיהן. חובתו של משרד הבריאות לדאוג לכך שיינתנו לציבור שירותי אמבולנס הולמים הודגשה על ידו במסגרת ההליכים

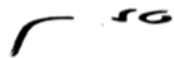
בעע"מ 6250/04 שר הבריאות נ' חברת ציון אמבולנסים. באותן עניין הבהיר המשרד כי הוא הגוף האחראי על פיקוח ומתן רישיונות להפעלת אמבולנסים. בהתאם, מונחות קופות החולים שלא לתת החזרים כספיים על הסעת חירום באמבולנסים של חברות שאינן מורשות על ידיו.

8. בשל אחריות משותפת זו של משרד הבריאות ושל מגן דוד אדום להסעתם של חולים למוסדות רפואיים ולפקח על שירותי האמבולנסים, מופנית דרישתנו לשני האורגנים.

לאור כל האמור לעיל אנו מצפים כי תורו לאלתר על כניסת אמבולנסים של מגן דוד אדום לשכונות ירושלים המזרחית אשר מעבר לחומה, וזאת בפרט כאשר מתעורר הצורך לטיפול בחולי קורונה ובפינויים.

נודה לתשובתכם הדחופה.

בכבוד רב ובברכה,

טל חסין, עו"ד

